

The background image is a composite. The upper portion shows a blurred office scene with several people in business attire sitting around a large conference table, with a laptop and a mug visible. The lower-left foreground features a sharp, close-up image of a wooden gavel with a gold band, resting on a dark wooden surface. A dark blue rectangular box containing white text is positioned in the lower-right area, partially overlapping the gavel image.

ROZWIĄZYWANIE SPORÓW

ARBITRAŻ A SĄDY PAŃSTWOWE
(POWSZECHNE)

Rozwiązywanie sporów

Arbitraż a sądy państwowe (powszechne)

Kontrahenci mogą zdecydować, czy chcą, aby ich spór został rozstrzygnięty przez sąd państwowy (powszechny), czy w drodze arbitrażu. Wyboru tego można dokonać jeszcze przed powstaniem konfliktu – to właśnie w zawieranych umowach strony najczęściej umieszczają klauzulę arbitrażową. Z naszej praktyki wynika, że rzadko kiedy uzgadniają one sposób procedowania, gdy problematyczna kwestia już zaistnieje. Strony stają się wówczas mniej skłonne do dyskusji nad metodą jej rozstrzygnięcia, ponieważ są zbyt uwikłane w konflikt co do meritum. Ponadto, po ostatnich zmianach przepisów, jeśli spór już toczy się przed sądem państwowym, nadal można go poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego – jest to nowy środek, który nie zdążył jeszcze wykazać swojej przydatności. Jaką zatem drogę strony powinny wybrać: arbitrażową czy przed sądem państwowym.

Arbitraż

Arbitraż może być szybszą drogą do uzyskania orzeczenia. Jeśli jednak wyrok sądu polubownego nie zostanie dobrowolnie wykonany przez przegrywającego, do jego wykonania konieczne jest zatwierdzenie go przez sąd państwowy w postępowaniu postarbitrażowym. Takie zatwierdzające badanie ogranicza się wyłącznie do sprawdzenia, czy przed sądem polubownym zostały zachowane najbardziej podstawowe prawa strony (sprawa nie jest ponownie weryfikowana pod względem merytorycznym), dlatego też ostatecznie arbitraż powinien okazać się szybszą ścieżką. Zauważamy również, że polskie sądy prezentują postawę proarbitrażową i raczej nie uchylają wyroków sądów polubownych, chyba że – jak to zresztą stanowi prawo – jest to absolutnie konieczne. Dodatkowo, niektóre regulaminy arbitrażowe przewidują możliwość tzw. wczesnego rozstrzygnięcia żądań, co również może w pewnym stopniu przyczynić się do zwiększenia sprawności i efektywności postępowania. Arbitraż jest zazwyczaj jednoinstancyjny, co pozwala na szybsze uzyskanie wyroku; oznacza to jednak, że orzeczenie nie podlega w zasadzie ponownej kontroli merytorycznej. Strony decydują się na arbitraż także dlatego, że sąd polubowny może zapewniać bardziej elastyczne i przyjazne dla biznesu podejście do spornej kwestii – rozstrzyganej przy tym na podstawie praktyki rynkowej zamiast rygorystycznego trzymania się wymogów określonych w przepisach prawa.

Sąd państwowy

Niektórzy twierdzą, że postępowanie przed sądem państwowym może okazać się tańsze. W arbitrażu na wyższym poziomie plasować się mogą opłaty uiszczane inicjalnie przez powoda oraz wyższy może być zwrot tych opłat i kosztów reprezentacji prawnej ostatecznie zasądzany od strony przegrywającej. Ponadto sąd polubowny może nie być odpłacalny w przypadku drobnych roszczeń. Arbitraż może nie być odpowiednią ścieżką dla projektów, w których uczestniczą kilka podmiotów powiązanych ze stronami

(dostawcy, banki czy udzielający gwarancji ubezpieczeniowych): w przypadku sporu ważne może być wprowadzenie takiego wykonawcy lub dostawcy jako podmiotu trzeciego do postępowania (ze względu na potencjalne roszczenie regresowe) lub dochodzenie roszczeń pieniężnych bezpośrednio od nich (np. od banków czy podmiotów udzielających gwarancji ubezpieczeniowych). Opcja ta może okazać się niemożliwa przed sądem polubownym ze względu na brak klauzuli arbitrażowej podpisanej z tymi podmiotami (np. mogą one nie być związane żadną klauzulą arbitrażową lub mogą być związane różnymi klauzulami arbitrażowymi – różnymi sądami arbitrażowymi lub różnymi zasadami postępowania). Dlatego też zawsze doradzamy naszym klientom, aby taka sama klauzula arbitrażowa została wprowadzona do każdej umowy związanej z danym projektem; w przeciwnym razie spowodować to może skierowanie poszczególnych roszczeń na różne ścieżki rozwiązywania sporów. Wreszcie, procedura obowiązująca przed sądami państwowymi przewiduje przyspieszone postępowania, które pozwalają między innymi na wydawanie nakazów zapłaty umożliwiających zabezpieczenie roszczeń (np. zajęcie majątku strony przeciwnej), jeśli opierają się one na określonych dokumentach potwierdzających roszczenie, np. akceptacji roszczenia.

Którą drogą iść

To w zależności od charakteru danej sprawy bardziej efektywne okazać się może rozpoznanie sporu albo przed sądem powszechnym, albo przed sądem arbitrażowym. Kancelaria NGL Legal jest obecna w kilku lokalizacjach w Polsce, w przypadku więc klauzuli dotyczącej rozstrzygania sporów przez sąd państwowy czasami proponujemy wybór sądu w jednym z największych miast Polski – takim, które znane jest jako silny ośrodek biznesowy i które może zapewnić sąd gospodarczy nie aż tak przeciążony sprawami jak stołeczny sąd. W razie wyboru arbitrażu zazwyczaj rekomendujemy sądy przy centrach arbitrażowych, które zapewniają profesjonalną obsługę sekretariatu i odpowiednią infrastrukturę dla prowadzonych spraw.

W celu zachowania jasnej ścieżki rozwiązywania sporów nie zalecamy łączenia drogi arbitrażowej i sądowej, np. poprzez wskazywanie, że sprawy o drobne roszczenia byłyby kierowane do postępowania przed sądem powszechnym, a pozostałe do arbitrażu. Mogłoby to powodować spory interpretacyjne co do tego, czy np. potrącenie drobnej kwoty może być rozstrzygane przez arbitraż, czy kumulacja dużej liczby drobnych roszczeń (osobno objętych zasadniczo rozpoznaniem sądu państwowego) powinna być skierowana do arbitrażu ze względu na całościową kwotę roszczenia, czy też w przypadku rozdrobnienia dużego roszczenia jest dopuszczalne, aby sprawa została rozstrzygnięta przez sąd państwowy.

Niezależnie od tego, czy nasi klienci wprowadzą klauzulę arbitrażową, czy pozostają przy sądach państwowych, Zespół Rozwiązywania Sporów NGL Legal jest gotowy reprezentować klientów w sprawach spornych. Określamy wówczas najskuteczniejsze podejście prawne do sprawy, pozostajemy otwarci na alternatywne metody rozwiązywania sporów i dążymy do rozwiązania, które spełni oczekiwania naszych klientów.

Kontakt

Lidia Węclawowicz
RADCA PRAWNY, PARTNER

lidia.weclawowicz@ngllegal.com

Przemysław Tacij
ADWOKAT, COUNSEL

przemyslaw.tacij@ngllegal.com

Stanisław Wocial
RADCA PRAWNY, ASSOCIATE

stanislaw.wocial@ngllegal.com